

Lausuntopyyntö vanhemmuuslain ja oikeusgeneettisestä vanhemmuustutkimuksesta annetun lain nojalla annettavista asetusluonnoksista

Johdanto

Synnyttäneen äidin selvittämistä ja oikeusgeneettisiä vanhemmuustutkimuksia koskeva hallituksen esitys (HE 33/2023 vp) on käsitelty eduskunnassa, ja Tasavallan presidentti on vahvistanut esityksen sisältämät lait (1231-1234/2023) tulemaan voimaan 1.1.2025. Vanhemmuuslakiin (775/2022) ja oikeusgeneettisestä vanhemmuustutkimuksesta annettuun lakiin (378/2005, nyk. laki oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta) tehdyt muutokset aiheuttavat tarpeen muuttaa myös niiden nojalla annettuja asetuksia. Valtaosa asetuksiin ehdottavista muutoksista perustuu voimassaolevaan oikeustilaan.

Oikeusministeriössä on valmisteltu luonnokset

- 1) valtioneuvoston asetukseksi oikeusgeneettisestä vanhemmuustutkimuksesta maksettavista korvauksista;
- 2) valtioneuvoston asetukseksi lapsen syntymää koskevasta ilmoituksesta ja henkilöllisyyden toteamiseksi hyväksyttävistä asiakirjoista vanhemmuusasioissa; ja
- 3) oikeusministeriön asetukseksi vanhemmuus- ja elatusasioissa käytettävistä lomakkeista.

Asetusten on tarkoitus tulla voimaan samaan aikaan vanhemmuuslain ym. muutosten kanssa 1.1.2025.

Tausta

Lakimuutokset mahdollistavat synnyttäneen äidin äitiyden selvittämisen ja vahvistamisen tilanteessa, jossa äitiydestä ei ole saatavilla asiakirjanäyttöä tai asiakirjanäytön luotettavuudesta ei saada riittävää selvitystä. Oikeusgeneettisestä vanhemmuustutkimuksesta annetun lain isyyden selvittämistä koskevat säännökset laajentuvat koskemaan myös synnyttäneen äidin selvittämistä. Lisäksi oikeusgeneettisestä vanhemmuustutkimuksesta annettu laki muuttuu siten, että tuomioistuin voi määrätä oikeusgeneettisen tutkimuksen tehtäväksi viimesijaisesti myös haudatusta vainajasta.

Vanhemmuuslain 69 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin lapsen syntymää koskevasta ilmoituksesta ja henkilöllisyyden toteamiseksi hyväksyttävistä asiakirjoista.

Oikeusgeneettisestä vanhemmuustutkimuksesta annetun lain 24 §:n 1 momentti sisältää säännökset asioista, joista voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan lainkohdan mukaan säätää tarkemmin muun muassa

näytteen ottamisesta, käsittelystä ja lähettämisestä sekä haudan avaamisesta näytteenottoa varten.

Tavoitteet

1) Ehdotetussa asetuksessa oikeusgeneettisestä vanhemmuustutkimuksesta maksettavista korvauksista säädetään oikeusgeneettisestä vanhemmuustutkimuksesta maksettavien korvausten määrästä ja maksamisesta. Ehdotettu asetus kumoaa oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta ja lääketieteellisestä selvityksestä annetun valtioneuvoston asetuksen (805/2022).

2) Ehdotettu asetus lapsen syntymää koskevasta ilmoituksesta ja henkilöllisyyden toteamiseksi hyväksyttävistä asiakirjoista vanhemmuusasioissa koskee väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjän eli Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston ilmoitusvelvollisuutta lapsen syntymästä. Asetuksessa yksilöidään ne asiakirjat, joita voidaan pitää henkilöllisyystodistuksena tai muuna tähän verrattavana luotettavana asiakirjanäyttönä henkilöllisyydestä vanhemmuusasioissa. Muutoksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa henkilöllisyyden todistamista koskevat käytännöt vanhemmuusasioissa. Koska asetuksen valtuussäännökset muuttuvat, on asetus tarpeen antaa uutena asetuksena.

3) Ehdotetussa oikeusministeriön asetuksessa vanhemmuus- ja elatusasioissa käytettävistä lomakkeista luetellaan ne vanhemmuuslaissa ja lapsen elatuksesta annetussa laissa (704/1975) tarkoitettut asiakirjat, jotka on laadittava Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen vahvistaman kaavan mukaiselle lomakkeelle. Tavoite on koota vanhemmuus- ja elatusasioissa käytettäviä lomakkeita koskeva sääntely yhteen oikeusministeriön asetukseen. Koska asetuksenantovaltuuksiin tulee muutoksia, asetus on tarpeen antaa kokonaan uudelleen.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Myös muut kuin alla Jakelu-kohdassa mainitut tahot voivat antaa lausunnon. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivuilta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta: lausunto.om@om.fi.

Huomaattehan, että kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään perjantaina **15.3.2024**.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antaa erityisasiantuntija Mari Kaipomäki, p. 02951 50220 (etunimi.sukunimi@gov.fi).

Linkit

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM024:00/2022> - Lakhankkeen sivusto

Liitteet:

[OMA vanhemmuus- ja elatusasioissa käytettävistä lomakkeista.pdf](#)

[OMA vanhemmuus- ja elatusasioissa käytettävistä lomakkeista SV.pdf](#)

[VNA lapsen syntymää koskevasta ilmoituksesta ja henkilöllisyyden toteamiseksi hyväksyttävistä asiakirjoista vanhemmuusasioissa.pdf](#)

[VNA lapsen syntymää koskevasta ilmoituksesta ja henkilöllisyyden toteamiseksi hyväksyttävistä asiakirjoista vanhemmuusasioissa SV.pdf](#)

[VNA oikeusgeneettisestä vanhemmuustutkimuksesta maksettavista korvauksista.pdf](#)

[VNA oikeusgeneettisestä vanhemmuustutkimuksesta maksettavista korvauksista SV.pdf](#)

[Esittelymuistio OMA.pdf](#)

[Esittelymuistio VNA.pdf](#)

Jakelu:

Digi- ja väestötietovirasto
Helsingin kaupunki, sosiaali- ja terveystoimiala
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue, sosiaali- ja terveystoimiala
Lastenvalvojat ry
Pirkanmaan hyvinvointialue, sosiaali- ja terveystoimiala
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue, sosiaali- ja terveystoimiala
sosiaali- ja terveysministeriö
Statens ämbetsverk på Åland
Suomen evankelis-luterilainen kirkko
Suomen ortodoksinen kirkko
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
Tuomioistuinvirasto
valtiovarainministeriö
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue, sosiaali- ja terveystoimiala
Varsinais-Suomen käräjäoikeus
Ålands landskapsregering

Oikeusministeriön asetus vanhemmuus- ja elatusasioissa käytettävistä lomakkeista

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Valtioneuvoston asetus lapsen syntymää koskevasta ilmoituksesta ja henkilöllisyyden toteamiseksi hyväksyttävistä asiakirjoista vanhemmuusasioissa

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Valtioneuvoston asetus oikeusgeneettisestä vanhemmuustutkimuksesta maksettavista korvauksista

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Leinonen Antti
Oikeusministeriö

Kaipomäki Mari
Oikeusministeriö